REDACȚIUNEA, ADMINISTRAȚIUNEA
Tipografia:
BRAȘOVU, piața mare Nr. 22
Scrisori nefrancate nu se primescŭ. Manuscripte nu se retrimitŭ!
Birourile de anunciuri:
Brașovŭ, piața mare Nr 22
Inserate mai primescŭ în Viena
Rudolfŭ Mosse Haasenstein & Volger (Otto Maas), Henrie Schalek, Alois Herndl M. Dukes, A. Oppelik, J. Dannebergș în Budapesta: A. V. Goldberger Anton Mezei Eckstein Bernat; la Frankfurt: G. L. Daube; în Hamburg: A. Steiner.
Prețulŭ inserțiunilorŭ: o seria garmondŭ pe o colónă 6 cr. și 30 cr. timbru pentru o publicare. Publicări mai dese după tarifă și învoială.
Reclame pe pagina III-a o seriă 10 cr. v. a. séu 30 banĭ.

GAZETA TRANSILVANIEI

ANULU LIV.

„Gazeta“ ese în fiă-care ḍi.
Abonamente pentru Austro-Ungaria
Pe unŭ anŭ 12 fl., pe șése lunĭ 6 fl., Pe trei lunĭ 3 fl.
Pentru România și străinătate:
Pe unŭ anŭ 40 francĭ, pe șése lunĭ 20 francĭ, pe trei lunĭ 10 francĭ.
Se prenumĕră la tóte oficiele poștale din întru și din afară și la dd. colectorĭ
Abonamentulŭ pentru Brașovŭ:
la administrațiune, piața mare Nr. 22, etagiulŭ I.: pe unŭ anŭ 10 fl., pe șese lunĭ 5 fl., pe trei lunĭ 2 fl. 50 cr. Cu dusulŭ în casă: Pe unŭ anŭ 12 fl. pe șése lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl. Unŭ esemplarŭ 5 cr. v. a. séu 15 banĭ.
Atâtŭ abonamentele câtŭ și inserțiunile suntŭ a se plăti înainte

Nr. 201. Brașovŭ, Mercurĭ 11 (23) Septemvre. 1891.

A doua fasă a campaniei ḍiaristice.

(Articululŭ finalŭ.)

Brașovŭ, 10 Septemvre v.

Din articulii precedențĭ vĕḍurămŭ cum se presentă casulŭ d-lui Eugen Brote și a celorŭ patru dintre membrii comitetului, despre carĭ acesta susține, că arŭ merge cu dênsulŭ.

Pe aceștĭ patru înse, fiind-că n'au eșitŭ în publicŭ cu numele lorŭ și nicĭ d-lŭ Eugen Brote nu-i numesce, trebue sĕ-i lăsămŭ deocamdată la o parte, căcĭ în asemenĭ împrejurărĭ n'avemŭ nicĭ o siguranță, décă eĭ într'adevĕrŭ primescŭ cu toții pe d. Eugen Brote ca căpitanŭ în campania, ce-a întreprins'o în publicŭ contra votului comitetului.

Rĕmâne dér sĕ ne tragemŭ socotéla cu d-lŭ Eugen Brote.

D-sa care n'a avutŭ până aḍĭ nicĭ unŭ rolŭ politicŭ la noĭ, șĭ-a câștigatŭ acum meritulŭ — pentru care nu-lŭ invidiămŭ — de a fi lovitŭ în față în modŭ cinicŭ principiulŭ disciplinei și alŭ solidarității naționale.

In conferența din tómna trecută, la alegerea de președinte alŭ ei, d-lŭ Eugen Brote a votatŭ pentru d-lŭ Babeșŭ; ér după aceea, în ședința de constituire a comitetului de 25, a votatŭ *nominalŭ* totŭ pentru alegerea d-lui Babeșŭ ca președinte.

Prin urmare d-lŭ Eugen Brote nu póte invoca pentru sine nicĭ aceea, că ar fi fostŭ tot-déuna contra d-lui Babeșŭ. Dér chiar și în casulŭ acesta ar avé pentru sine numai consecuența, nicĭdecumŭ înse nu i s'ar puté ușura pĕcatulŭ, ce l'a comisŭ atuncĭ, când s'a rĕsvrĕtitŭ în contra hotărîrei comitetului, luată după tóte regulele ordinei și ale disciplinei parlamentare, ce trebue sĕ se observe într'unŭ asemenea corp, s'a rĕsvrĕtit sub cuvênt, că președintele nu s'a lămurit, că prin urmare votul comitetului nu e justificat.

Décă așa este în adevĕrŭ, atuncĭ ce mai caută d-lŭ Eugen Brote în comitetŭ și încă reclamândŭ titlulŭ de vice-președinte? Cum póte elŭ sĕ conlucre c'unŭ comitetŭ, în care n'are încredere și contra căruia uneltesce pe față în publicŭ?

Ér' décă nu este așa, atuncĭ pentru ce acéstă comedią nedémnă și pĕcătósă? Pentru ce acéstă ațîțare neiertată în contra disciplinei și a ordinei nóstre de partidŭ? Pentru ce acea „constatare publică“, care nu constată alta decâtŭ că d-lŭ Eugen Brote și-a subscrisŭ însușĭ atestatulŭ de paupertate?

Dér ni-se va observa póte, că i-a trebuitŭ d-lui Eugen Brote unŭ pretecstŭ spre a puté continua agitațiunea în publicŭ în legătură cu orcatĭ sĕi archimameluci din compania Slavicĭ.

Sĕ admitemŭ casulŭ, că d-lŭ Eugen Brote a avutŭ vr'unŭ angajamentŭ, care nu i-a iertatŭ sĕ se împace cu votulŭ comitetului nicĭ măcarŭ până la viitórea luĭ ședință.

Și atuncĭ înse întrebămŭ, de ce nu a avutŭ „curagiulŭ civicŭ“, despre care ne vorbea atâtŭ de de desŭ „Tribuna“, de a-o rupe cu comitetulŭ definitivŭ și de a se declara pe față dușmanŭ alŭ luĭ și alŭ președintelui sĕu? De ce rĕmâne în comitetŭ și totușĭ agită în contra lui în publicitate?

Cum s'ar caracterisa de pildă fapta unuia care uneltesce pe ascuns și pe față în contra soțilorŭ sĕi, îi atacă și îi ocăresce și cu tóte astea mai are îndrăsnéla de a voi sĕ stée cu ei la masă?

Dér nu noi vomŭ încerca a pronunța aicĭ o judecată asupra faptei d-luĭ Eugenŭ Brote. Noi ne mărginimŭ numai a-o esamina și a-o caracterisa, căcĭ suntemŭ sigurĭ, că ea se va judeca însășĭ, ba s'a și judecatŭ!

D-lŭ Eugen Brote putea fórte bine sĕ nu susțină și din parte-șĭ votulŭ de încredere invocatŭ pentru D. Babeșŭ, cu tóte că, precum amŭ doveditŭ, acésta n'avea nicĭ unŭ înțelesŭ, după ce d-sa a votatŭ punctulŭ I, alinea I, care era numai premisa conclusiunei din punctu II. Dér în fața votului majorității (chiar sĕ fi fostŭ majoritate numai de unŭ votŭ, nu împătrită) nu-i era nicĭdecum permisŭ d-sale, ca, făcêndu-se—chiămatŭ orĭ nechiămatŭ — advocatulŭ minorității de patru, sĕ iésă în publicŭ c'unŭ asemenea pronunciamentŭ, care presupune o ruptură totală nu numai cu președintele, ci și cu întregŭ comitetulŭ. Nu-i era permisŭ mai alesŭ sĕ acuse pe președinte, că n'a datŭ lămurirĭ, pe câtă vreme d-sa n'a cerutŭ dela el lămurirĭ, deși a fostŭ de față în ședința comitetului.

Amŭ ḍisŭ în articululŭ din nr. 198 alŭ fóiei nóstre, că d-lŭ Eugen Brote, care n'a cerutŭ dela președintele sĕu lămurirĭ în comitetŭ, vine și i le cere în „Tribuna“.

Trebue sĕ rectificămu acésta. Adevĕrulŭ este, că lămuririle, ce nu i le cerŭ în comitetŭ, nu i le cere nicĭ în publicitate, ci „constată“ numai că nu le-ar fi datŭ. Suspiționéză și învinuesce, dér în realitate nicĭ că vrea sĕ se lămurésca décă aceste suspiționărĭ și învinuirĭ suntŭ întemeiate séu nu, orĭ între câtŭ arŭ fi întemeiate!

D-lŭ Eugen Brote mai pune în scrisórea sa alăturĭ cu „întregŭ partidulŭ“ și anumite *părțĭ interesate.*

Carĭ sĕ fiă óre aceste părțĭ interesate? Nu cumva înțelege aicĭ vr'unŭ „grupŭ de ómenĭ“, carĭ în îngâmfarea lorŭ se punŭ mai pe susŭ de interesele solidarității nóstre naționale și vorŭ sĕ se constitue în areopagŭ asupra lorŭ, ne mai voindŭ sĕ stea de vorbă cu noi bieții muritorĭ din sînulŭ partidului, ci numai cu marii diplomațĭ ai Europei?

Ei bine, afle d-lŭ Eugenŭ Brote cu toțĭ companiștii sĕi, că noi *nu cunóscemŭ interese, carĭ se fiă mai presusŭ de interesele solidarității nóstre naționale* și asupra acestorŭ interese noi toțĭ suntemŭ chemațĭ a veghia împreună cu întregŭ poporulŭ și totŭ numai noi avemŭ sĕ judecămŭ, nu numai décă atitudinea d-lui Babeșŭ, dér și décă atitudinea și procederea d-lui Eugen Brote este de natură a produce în sînulŭ comitetului și a întregului partidŭ încrederea atât de necesară!

CRONICA POLITICĂ.

— 10 (22) Septemvrie.

— Ḍiarulŭ „National Ztg“ primesce o telegramă din Paris în care se ḍice, că atașații militarĭ streinĭ pe lângă manevrele francese, preamăresců în unanimitate ospitalitatea plăcută și amabilă ce li s'a pregătitŭ din partea Francesilorŭ. Așa toțĭ oficerii primeau în fiă-care ḍi ḍiarele patriei lorŭ, Bulgari, Turci Sêrbi, totŭ asemeneă Austriaci, Germani, etc. lipseau numai foile din Iapania. Oficerii germani se esprimară în modŭ favorabilŭ asupra atitudinei poporațiunei, *nicăirĭ* nu s'au auḍitŭ vre-o *espresiune ostilă.* Judecata unanimă asupra manevrelorŭ este, că în ceea ce privesce mișcările, destoinicia la marșurĭ și suportarea strapațelorŭ, armata francesă e escelentă.

— După o depeșă din Berlin a ḍiarelorŭ vieneze, toastulŭ ținutŭ de împĕratulŭ **Vilhelm** la Erfurt, deși în mersulŭ ideilorŭ a fostŭ așa precum îlŭ resumă ḍiarulŭ „Post“, totușĭ espresiunile, de carĭ s'a folositŭ împĕratulŭ, n'au fostŭ tocmai acelea, pe carĭ 'î le pune în gură ḍiarulŭ berlinezŭ. Pasagiulŭ privitorŭ la „parvenitulŭ corsicanŭ“, ar fi sunatŭ după mărturisirea gazetei oficiale ger-

---

FOILETONUL „GAZ. TRANS.“

Preumblărĭ în Bucurescĭ.

VII.

Iubite Amice!

Tómna bate la ușă, natura s'a schimbatŭ la față, suntemŭ între Sânte-Mărĭ, timpulŭ a începutŭ a se rĕcori, sĕrmana frunză îngălbinită cade bătută de vêntŭ, *gruele* și alte paserĭ călătóre se gătescŭ de plecare în alte ținuturĭ mai încântătóre, numai *cetățenii* nostri vinŭ, cu *luminile* câștigate în *Europa* și cu pungile scuturate, în Bucurescĭ, unde cu începerea tómnei érăși ne întórcemŭ la viéța, la *vorbăria* și la politica: *horum-harum nervus rerum gerendarum.*

Pe strade e mare îmbulzélă, nu facĭ unŭ pașŭ ca sĕ nu fi opritŭ în cale de câte unŭ cetățênŭ, *politicŭ de profesiune*, și care îțĭ înșiră felŭ de felŭ de întocmirĭ minunate vĕḍute în străinătate și numai la noi ar fi: *bună țéră, rea tocmélă.*

Intrândŭ în băcăniĭ, profesorii lumineză pe băcanŭ cum suntŭ întocmite școlele în *Europa*, advocații spunŭ cum se împarte dreptatea, medicii cum se face serviciulŭ salubrității publice și spițerii cum e întocmită proprietatea farmaceutică, ér băcanulŭ întorsŭ de curêndŭ dela *Găștein*, spre așĭ arăta priceperea sa în tóte materiile sciințelorŭ de statŭ, întrerumpând pe spițerŭ, strigă de după *tejghea: mai bine la băcănią de câtŭ la spițeriă!*

Ascultândŭ la tóte acestea și nerăbdătorŭ de a afla dela cei *luminațĭ* o mică deslușire, intrândŭ și eu în vorbă, am cerutŭ sĕ mi se spună precum *ca sĕ se scie:*

Décă în *Europa* unŭ profesorŭ ar pute sĕ ocupe în acelașĭ timpŭ și postulŭ de judecătorŭ la vre-un tribunalŭ? décă unŭ profesorŭ ar puté sĕ fiă și funcționarŭ administrativŭ? décă unŭ profesorŭ ar puté sĕ fiă și advocatŭ? décă unŭ profesorŭ ar puté sĕ fiă și inginerŭ la comună, la județŭ séu la statŭ? décă unŭ profesorŭ ar puté se fiă și medicŭ particularŭ? décă unŭ profesorŭ ar puté sĕ fiă și advocatŭ alŭ statului *plus* sĕ mai aibă și clientela sa particulară?

In totalŭ, séu, în *summa-summarum ratiociniului*, cum s'ar ḍice pe la Blașiŭ, décă unŭ băcanŭ, după ce a datŭ falimentŭ, ar puté sĕ se facă advocatŭ? décă unŭ studentŭ până ce e încă pe banca școlei ar puté sĕ fiă funcționarŭ publicŭ și încă chiar la ministerii? décă unŭ profesorŭ de gimnastică dela vre-unŭ gimnasiu ar puté sĕ fiă în acelașĭ timpŭ și *Ministerialrath* la *Viena* séu la Berlin orĭ la Paris? décă unŭ pedagogŭ dela vre-unŭ internatŭ alŭ statului ar puté sĕ fiă în acelașĭ timpŭ și *osztály főnök* în vre-unŭ Ministeriu din Peșta???

Doreamŭ multŭ sĕ fiu luminatŭ și positivŭ informatŭ în acésta privire, spre a nu ajunge sĕ confirmŭ și eu ḍicĕtórea Românului: *„ca la noi la nimenĭ,“* séu *„la D-ḍeu și în țéra românéscă tóte suntŭ cu putință.“*

Rugarea mea înse, ca de obiceiu, a rĕmasŭ fără rĕspunsŭ, pentru că décă ar fi ascultată atuncĭ ar atinge pungile multora din *cetățenii luminațĭ* și *înțărcândŭ bălaia* puținĭ dintre ei ar mai puté colinda véra prin *Europa.*

Intre acei, carĭ se întorcŭ tómna din Europa cu mai multe sciințĭ și cunoscințĭ suntŭ așa numiții profesorĭ specialiștĭ în pedagogiă, metodologiă, oftalmologiă, demografiă, geografiă, epigrafiă, chimiă, higienă, agricultură și advocatură. Din aceștia, în genere, se alegŭ *misionarii* séu trimișii țĕrii la congresele sciințifice internaționale europene și americane și pe când ei studiéză în străinătate *rasa bovină*, la noi cine e însărcinatŭ sĕ studieze condițiunile economice și administrative ale țĕranului român? . . . . . *Herr professor von Freytag!*

Sume de banĭ se cheltuescŭ cu aceste congrese internaționale sciințifice fără unŭ folosŭ practicŭ pentru țéră, căcĭ Olténulŭ totŭ așa ca și până acum vinde prune ne-

mane, astfelŭ: „In acestŭ locŭ, cuceritorulŭ corsicanŭ a ofensatŭ greu pe prinţii germanĭ şi a umilitŭ adêncŭ patria nóstră doborîtă la pămêntŭ“. Ér mai departe: „Atuncĭ au încolţitŭ în sufletulŭ fericitului meu strĕbunŭ ideia unei resistenţe la extremŭ, care a devenitŭ apoi ridicarea rĕsbunătóre din 1813.“ Cu tótă îndreptatea acésta a unora din terminii toastului din versiunea gazetei „Post“, discursulŭ a iritatŭ fórte multŭ spiritele în Paris, după cum mărturisesce o telegramă a ḑiarului „Pester Loyd“. Acéstă impresie era de prevĕḑutŭ şi, de sigurŭ din acéstă causă, s'a refusatŭ în primele ḑile la Berlin transmiterea în străinătate a depeşelorŭ, carĭ dau sémă despre informaţia ḑiarului „Post“ privitóre la toastŭ. Bursa din Berlin chiar a fostŭ impresionată de acéstă informaţiune şi cursurile au căḑutŭ pe tótă linia în ḑiua când ea a apărutŭ.

SCIRILE ḐILEI.

— 10 (22) Septemvre.

Clerulŭ românŭ la patriarchulŭ sêrbescŭ. Membrii deputaţiunei clerului românŭ gr. or., după ce au felicitatŭ la Timişóra pe Majestatea Sa, s'au presentatŭ în corpore la Sânţenia Sa, părintele patriarchŭ sêrbescŭ *Georgie Brancovicĭ* şi la P. S. S. părintele Episcopŭ alŭ Vêrşeţului *Nectarie Dimitrievicĭ* în residenţa episcopéscă de acolo. Ambii prelaţi au primitŭ pe membrii deputaţiunei cu multă bunăvoinţă. In specialŭ Pré Sânţia Sa, părintele episcopŭ alŭ Vêrşeţului s'a esprimatŭ, că se bucură vĕḑêndŭ în jurulŭ sĕu membrii deputaţiunei clerului românŭ, şi constată, „că datorinţa comună, de carea sĕ fimŭ inspiraţĭ este, că fiindŭ fii uneia şi aceleiaşĭ bisericĭ sĕ trăimŭ în armonia frăţéscă, pe carea ni-o impune sântele aşeḑĕminte ale bisericei nóstre ortodoxe.“

***

Escursiunea la Agramŭ a reuniunei industriale ungurescĭ care — pe terenulŭ industrialŭ, *deocamdată* — are de scopŭ a mijloci o „înfrăţire“ intre „Ungurĭ şi Croaţĭ, se va face după următorulŭ programŭ: Plecarea dela gara din Budapesta la 25 Septemvre séra. In 26 diminéţa vorŭ sosi în Agramŭ, unde la gară vorŭ fi întêmpinaţĭ de autorităţile orăşenescĭ. Urméză încuartirarea şi o preumblare în grupurĭ mai micĭ prin oraşŭ. După prânḑŭ visitarea esposiţiei în corpore, unde li-se va face primire festivă din partea comitetului de esposiţiă. Séra concertŭ. Dumineca în 27 Septemvre o preumblare cu trăsura prin oraşŭ; la 3 óre p. m. mare banchetŭ datŭ de primăria orăşenéscă, apoi representaţiă de gală la teatru etc. după care cei ce se vorŭ grăbi, se vorŭ puté întórce încă în aceeaşĭ séră. La escursiune potŭ lua parte membrii reuniunei industriale din ţéră, membrii tuturorŭ camerelorŭ de comerciu şi industriă, membrii reuniunei economice din ţéră şi a societăţii industriaşilorŭ din Pesta etc. Escursiunea se va face în trenŭ extra, concesŭ de ministrulŭ de comerciu.

***

Statistica vitelorŭ în România. După unŭ tablou alŭ Ministerului de comerciu românŭ, în 1890 s'au aflatŭ în România: Boi 1.250.590; vacĭ 820.511; bivolĭ 17.832; bivoliţe 29.401; taurĭ 69.055; viţei şi viţele 332.991. Miei şi oi 4.642.256; berbecĭ 360.134; capre 209.990; rîmătorĭ 926.124; cai 594.962, printre care 31.871 armăsarĭ, 236.338 iepe şi 54.805 mînḑĭ. Acelaşĭ documentŭ oficialŭ mai constată, că Ialomiţa este judeţulŭ, care posedă celŭ mai mare numĕrŭ de cai, Doljiu celŭ mai mare numĕrŭ de vite cornute, Constanţa celŭ mai mare numĕrŭ de oi, Argeşulŭ şi Ialomiţa celŭ mai mare numĕrŭ de porcĭ, ér Mehedinţii celŭ mai mare numĕrŭ de capre.

***

Sânţirea Casei diecesane din Caransebeşŭ. Cetimŭ în „Fóia Diecesană“: Casa diecesană de nou zidită din strada principală s'a sânţitŭ Sâmbătă în 7 Septemvrie v. Sânţirea a îndeplinit'o Părintele protopresbiterŭ Andreiu Ghidiu, fiind de faţă P. S. S. D. Episcopŭ diecesanŭ, Nicolae Popea, membrii consistorialĭ, corpulŭ profesoralŭ şi elevii dela amêndouĕ institutele diecesane celŭ teologicŭ şi celŭ pedagogicŭ. Catulŭ de susŭ alŭ acestei case este menitŭ pentru aceste douĕ institute diecesane. Din acestŭ motivŭ P. S. S. D. Episcopŭ după îndeplinirea actului sânţirii ţinù o cuvêntare cu privire la scopulŭ edificiului, făcêndŭ cu pietate amintire de însemnătatea edificiului vechiei reşedinţe episcopescĭ, unde au fostŭ până acuma aceste institute, care reşedinţă este martorŭ viu alŭ esistinţei episcopiei Caransebeşului încă din timpurile cele mai îndepărtate.

***

Imbunĕtăţirea salarielorŭ. După cum anunţă foile din Pesta, încă în decursulŭ anului 1892 se vorŭ lua mĕsurile de lipsă pentru îmbunătăţirea salarielorŭ funcţionarilorŭ ungurescĭ. In bugetulŭ anului viitorŭ este socotită şi suma necesară pentru acelŭ scopŭ; de-asemenea este gata şi proiectulŭ de lege privitorŭ la cestiunea acésta.

***

Nenorocire la manevre. Din Oradea mare se telegrafézä: La manevrele husarilorŭ se întêmplă o gróznică nenorocire. Unŭ sergent-majorŭ dela husarĭ căḑù de pe calŭ în decursulŭ unui călăritŭ în galopŭ, şi trupa de călăreţĭ ce venea în urmă, îlŭ călcà şi sdrobi cu totulŭ. Nenorocitulŭ muri imediatŭ. La aceleaşĭ manevre unŭ reservistŭ îşĭ frânse mâna.

***

Regimentulŭ de infanteriă Nr. 2, Alexandru I, împĕratulŭ Rusiei a sositŭ în Viena Sâmbătă în 19 Sept. n. c. şi s'a înstalatŭ în cusarma principelui de corónă Rudolf.

***

Despre întinderea căilorŭ ferate ungare, publică ministrulŭ de comerciu unŭ raportŭ, în urma căruia reţeaua căilorŭ ferate ungare, care în anulŭ 1873 avea o lungime de 6211 chilometri, la finea anului 1890 avea 11,166 chilemetri. Crescerea în decursŭ de 17 anĭ a fostŭ de 5055 chilometri.

***

Din banii statului s'a datŭ bisericei reformate din Halas unŭ ajutorŭ de 25,000 fl. pentru clădirea unui gimnasiu cofesionalŭ maghiarŭ.

***

Tarifŭ pe zone. Pe linia ferată Haşfalău — Odorheiulŭ sĕcuescŭ, cu 15 Septemvre s'a întrodusŭ tarifulŭ pe zone pentru persóne şi pentru bagage.

***

Musica orăşenéscă va da unŭ concertŭ mâne, Miercurĭ, în Sala hotelului „Europa. Inceputulŭ la 8 óre séra.

***

Semne de rĕsboiu In vînele micului rege alŭ Spaniei, Alfonso alŭ XIII, care deocamdată dă probe de strălucitele sale fapte militare numai pe calulŭ de trestiă şi şi-le esecută numai cu sabia de tinichia şi cu puşca de socŭ, — clocotesce sângele eroicŭ alŭ străbunilorŭ sĕi. Probe despre acésta a datŭ fără îndoélă în ḑilele trecute când abia liberatŭ de sub îngrijirile doicei sale, şi deja se declară pentru — rĕsboiŭ. In ḑilele trecute adecă, se aranjase în grădina curţii o petrecere strălucită de véră. Cu acestŭ prilejŭ miculŭ domnitorŭ de cincĭ anĭ a chematŭ la sine pe locotenentulŭ de artileriă Amelibia şi l'a întrebatŭ: „Este San-Sebastiano fortificatŭ în destulŭ de bine?“ Locotenentulŭ a respunsŭ positivŭ, ér regele Spaniolilorŭ replicà, ce e dreptŭ cu puţinŭ tactŭ diplomaticŭ, dér cu inteligenţă şi francheţă, următórele: „Ei bine, mĕ bucurŭ de acésta, dér după-ce *nu peste multŭ va isbucni rĕsboiulŭ*, dorescŭ ca la frontieră sĕ faceţĭ mai multe fortificaţiunĭ“..... *Sperămŭ* că acéstă declaraţiune rĕsboinică a celui mai micŭ rege nu va conturba echilibrul europeanŭ, care deocamdată balanséză liniştitŭ.

„Funcţionarŭ ungurescŭ în închisóre românéscă.“

Sub titlulŭ acesta amŭ publicatŭ nu de multŭ, în numĕrulŭ dela 5/17 Septemvre, la scirile ḑilei, o scire ce o aduce „Egyetértés“ cu privire la ascultarea silită a unui funcţionarŭ ungurŭ dela Predélŭ de către tribunalulŭ românŭ din Ploescĭ. Raportorulŭ foii maghiare vorbesce de 6 gendarmĭ, de arestare, de deţinere în închisóre a funcţionarului amintitŭ, totŭ afirmărĭ neadevĕrate, şi înşiră şi alte afirmărĭ neesacte. Din causa acésta dămŭ locŭ cu plăcere următórei corespondenţe, ce o primimŭ din faţa locului, care lămuresce acestŭ casŭ.

Predealŭ 7/19 Septemvre a. c.

Stimate D-le Redactorŭ!

In séra de 24 Iulie st. v. aflându-se în restaurantulŭ Joiţa, alŭ unui supusŭ ungurŭ cu numele Tucsek, amploiatulŭ românŭ dela gară, Nicolau, însoţitŭ de d-lŭ Bălăcescu, taxatorulŭ vămei de aicĭ, vine acolo şi Neurihrer, ajutorulŭ de solgăbirĕu (nu solgăbirĕu) împreună cu funcţionarulŭ ungurescŭ de căi ferate, Otroban. Funcţionarii românĭ, ca de politeţă din parte-le, învitară pe aceştia din urmă a lua locŭ la masa lorŭ. Funcţionarii ungurĭ însĕ, pare că au venitŭ cu intenţiunea de a provoca scandalurĭ, căcĭ imediatŭ începe Otroban a adresa cele mai murdare şi insultătóre cuvinte la adresa funcţionarilorŭ dela calea ferată română. D-lŭ Nicolau îlŭ rugà de câteva orĭ sĕ înceteze, în urmă chiar îlŭ ameninţà, spunêndu-i că conduita sa lasă de doritŭ. Atuncĭ Otroban sărindŭ în susŭ ca unŭ turbatŭ, lovì fără de veste pe funcţionarulŭ românŭ cu cuţitulŭ, în partea stângă sub claviculă; lovitură, care putea fi chiar mortală, décă Otroban nu ar fi fostŭ opritŭ de către cei de faţă. Indată după ce a sĕvêrşitŭ acestŭ faptŭ, Otroban dispărù fugindŭ peste frontieră.

In urmă s'a anchetatŭ faptulŭ de către primăria din Predealŭ şi trimiţêndu-se înaintea judecăţii, tribunalulŭ din Ploescĭ găsesce cu cale, ca sĕ fiă învitatŭ ca martorŭ importantŭ ajutorulŭ de solgăbirĕu din Predealŭ, Neurihrer, care în momentulŭ când sa petrecutŭ faptulŭ amintitŭ era de faţă. Neurihrer, primindŭ invitaţiunea prin citaţiă, refusà de a-i da ascultare, pe cuvêntŭ că elŭ e cetăţeanŭ ungurŭ şi póte fi ascultatŭ numai de unŭ tribunalŭ ungurescŭ. Nu vrù sĕ ţină sémă funcţionarulŭ ungurŭ, că după lege orĭ ce străinŭ aflătorŭ pe teritorulŭ românŭ, este supusŭ legilorŭ române.

Lucru firescŭ aşadéră, că după ce judecata nu'şĭ putea lua cursŭ din causa lipsei acestui martorŭ importantŭ (Neurihrer), tribunalulŭ după lege a trimisŭ mandatŭ de aducere. Autoritatea comunală primindŭ mandatulŭ l'a şi esecutatŭ,

---

cópte în Bucurescĭ, *badea* Tóderŭ totŭ aşa ară cum a apucatŭ dela *moşŭ Troianŭ*, pelagra totŭ aşa înfloresce ca şi mai nainte.

Nu e vorbă, suntŭ şi *misionarĭ*, carĭ luâdu-şĭ *misiunea* în seriosŭ, îşĭ facŭ datoria în consciinţă şi la întórcere, depunêndu-şĭ *rapórtele* cu multŭ studiu scrise, propunerile, pe care le facŭ, mai în totŭ de-auna suntŭ aruncate la dosarŭ, sub cuvêntŭ: *n'avemŭ banĭ!*

Mai suntŭ şi alţii, carĭ mergŭ însĕ cu cheltuiala lorŭ spre a se lumina în Europa şi la întórcere vinŭ *burdufŭ de carte* încâtŭ din *douĕ cărţĭ didactice esistente*, la momentŭ facŭ *a treia*, pe care o punŭ cu multŭ sgromotŭ în vênḑare, ca fiindŭ originală şi unică în felulŭ ei. Intre aceştia suntŭ aşa numiţii *profesorĭ comercianţĭ*, carĭ pe lângă catedrele lorŭ mai au şi alte întreprinderĭ, pensionate etc., şi carĭ mai în fiă-care lună scotŭ de sub tiparŭ câte unŭ manualŭ didacticŭ, greşitŭ, plagiatŭ séu copiatŭ, puţinŭ impórtă, bunŭ însĕ de a face autorului stare şi nume în societate.

După aceştia urméză *profesorii-bursierĭ*, carĭ cu reserva dreptului şi beneficiului la catedră, obţinŭ prin concursŭ şi câte o bursă spre a se perfecţiona în Europa în diferitele ramurĭ ale sciinţei. Aceştia pe totŭ timpulŭ câtŭ stau în străinătate îşĭ arendéză catedrele prin bună învoiélă, luândŭ titularulŭ proprietarŭ din salariulŭ lunarŭ douĕ părţĭ, ér *arĕndaşulŭ una*. Totŭ în acéstă categoriă se găsescŭ şi *profesorii Revisorĭ şcolarĭ*, carĭ în timpulŭ revisoratului asemenea îşĭ lasă unŭ locţiitorŭ la catedră, împărţindŭ cu acesta salarulŭ după cum s'au pututŭ tocmi.

Din aceste puţine relevărĭ reiese, că *pedagogia* la noi este sciinţa de a pune pe *proletarii inteligenţĭ* în posiţiune sĕ le funcţioneze creerii deodată în mai multe direcţiunĭ, ca şi morile de vêntŭ, séu ca şi când unŭ meşteşugarŭ ar puté sĕ fiă în acelaşĭ timpŭ şi cismarŭ şi rotarŭ.

Pentru ramificarea şi rĕspândirea acestei sciinţe, de sine urméză că pedagogii advocaţĭ sĕ întroducă la noi anŭ cu anŭ din Europa atâtea *luminĭ*, încâtŭ s'ar puté încărca într'unŭ trenŭ de marfă compusŭ din douĕ-ḑecĭ de vagóne *góle* legate cu sululŭ, ca sĕ nu rĕmână pe drumŭ nicĭ unulŭ.

Şi cu tótă acéstă mulţime de *luminĭ pedagogice*, noi încă totŭ nu suntemŭ *luminaţĭ*, cum ar ḑice amiculŭ meu Diamandi Manole, în privinţa concordării genurilorŭ precum şi în ceea-ce privescŭ nominativele şi genetivele substantivelorŭ limbei române, încâtŭ scriemŭ în ḑiare păseresce, ér nu românesce; de esemplu: „Majestatea Sa *Regele* a fostŭ *însoţită*“ va sĕ ḑică cuvêntulŭ *rege* după sciinţa nóstră pedagogică e *femininŭ*. Sĕ'ţĭ mai dau şi unŭ altŭ modelŭ; de esemplu: „Bóla Majestăţii Sale *Regina* s'a agravatŭ.“ Apoi décă ai întreba pe unŭ Românŭ fără sciinţă pedagogică, *a cui bólă s'a agravatŭ?* positivŭ ţi-ar rĕspunde: *A Majestăţii Sale Reginei*, ér nu *a* Majestăţii Sale *Regina!* Dér încă cetindŭ pe cărţĭ de visită titlurĭ ca următórele: *Domnişóra* X. Z. *doctorŭ* în dreptŭ şi *advocatŭ*. Ei bine, în interesulŭ corectei concordărĭ pentru ce nu s'ar puté ḑice: *doctoriţă* şi *advocătăriţă?* întocmai ca şi preutésă, morărésă, biräiţă séu primărésă!

Se vede tréba că noi umblândŭ desŭ prin Europa ne uitămŭ graiulŭ ca şi soldatulŭ, Nuţulŭ lui Gligorŭ, care întorcêndu-se din *cătăniă* începuse sĕ vorbéscă cu părinţii sĕi: *la mine fost dobaşŭ, la mine place ouĕ ce pune găina.* Vĕḑêndu-lŭ părinţii în ce halŭ a ajunsŭ, începură a se jălui pe la vecinĭ ḑicêndŭ: Vai sĕracii de noi, Nuţului nostru i-a rĕmasŭ mintea în *dobă!*

Nu voiu sĕ atingŭ susceptibilităţile şi amorurile proprii ale unora din pedagogĭ, pe carĭ şi eu îi respectezŭ, însĕ nu-i mai puţinŭ adevĕratŭ, că acela care a rĕspânditŭ mai multe scrierĭ în ţéră

adresându-se lui Neurihrer şi făcêndu-i cunoscutŭ, că deórece refusă a merge de bună voiŭ, primarulŭ este silitŭ a'lŭ trimite la Ploescĭ la ascultare, însoţitŭ de unŭ gendarmŭ, care n'avea altă misiă, decâtŭ a'lŭ supraveghia, cu scopŭ ca sĕ facă destulŭ mandatului.

Prin urmare nu este adevĕratŭ nicĭ aceea, că Neurihrer ar fi fostŭ arestatŭ, dimpotrivă elŭ a fostŭ şi a rĕmasŭ liberŭ, căcĭ gendarmulŭ, care lŭ acompania nu i-a interdisŭ întru nimicŭ din libertatea sa şi avea sĕ intervină numai în casulŭ când ar fi voitŭ din nou sĕ se sustragă mandatului. Neurihrer în séra şederei lui la Ploescĭ a fostŭ liberŭ a durmi unde a voitŭ, ér a doua ḑi după deposiţia făcută înaintea tribunalului, încetândŭ misiunea gendarmului, care l'a însoţitŭ, Neurihrer s'a reîntorsŭ singurŭ, în deplină libertate la postulŭ sĕu.

Este dér tendenţiósă espunerea faptului şi neadevĕratŭ când se susţine de foile unguresci, că Neuihrer a fostŭ „arestatŭ", aicĭ şi că a fostŭ „deţinutŭ în arestŭ" în Ploescĭ.

Funcţionarulŭ ungurŭ, Otroban, care într'unŭ modŭ aşa de sĕlbaticŭ a atacatŭ pe colegulŭ sĕu românŭ cu cuţitulŭ, după ce a luat'o la sănătósa şi a scăpatŭ, a fostŭ, după informaţiunĭ positive, ce le avemŭ aicĭ, pusŭ în funcţiune în serviciulŭ căilorŭ ferate la Blaşiŭ şi se susţine de către unele persóne, că ar fi chiar avansatŭ.

Urmările luxului.

Nenorocitulŭ poporŭ maghiarŭ din comitatulŭ Baranya ne dă o îngrozitóra dovada despre urmările luxului. S'a observatŭ încă de multŭ, că acelŭ poporŭ piere şi se imputinéză din anŭ în anŭ. După studiu şi observaţiunĭ îndelungate s'a constatatŭ, că causa acestei pustiirĭ a poporaţiunei exte luxulŭ, cu care ómenii s'au obicĭnuitŭ atâtŭ de multŭ, încâtŭ suntŭ mai gata sĕ recurgă la crime, decâtŭ sĕ se lapede de elŭ. De frică, că înmulţindu-se copii într'o familiă, mamele nu vorŭ mai pute umbla în haine de mĕtasă, ele au stabilitŭ regula, ca o familiă sĕ nu pótă avé mai mulţĭ ca doi copii.

Sistema acésta de doi copii a devenitŭ la poporulŭ din Baranya atâtŭ de obicĭnuită, încâtŭ astăḑĭ mamele mai bĕtrâne pretindŭ cu tótă hotarîrea dela tinerii căsĕtoriţĭ ca în primii 4—5 anĭ sĕ nu-şĭ facă de lucru cu d'alŭ-d'ale botezului şi ele înse-le îşĭ învaţă fiicele, cum trebue sĕ purcédă. Nóptea cete întregĭ de neveste tinere alérgă pe la femei vrăjitóre şi acéstă înfricoşată şi murdară obicĭnuinţă se continuă de ḑecĭ de anĭ, fără ca bărbaţii sĕ fi întrevenitŭ pentru împedecarea rĕului. Obiceiulŭ a bântuitŭ mai întâi numai în anumite comune şi în anumite părţĭ din numitulŭ comitatŭ; curêndŭ însĕ elŭ începŭ sĕ ia dimensiunĭ şi sĕ se propage repede, aşa că atrase în cele din urmă şi atenţiunea autorităţilorŭ civile şi chiar şi a guvernului. S'a doveditŭ d. es. că în comuna Kövágo-Szölös au muritŭ în anulŭ acesta 44 şi s'au născutŭ numai 21. In comuna Töltös se afla înainte de asta cu 16 anĭ câte 50—60 de copii de şcólă pe când astăḑĭ abia se află 28.

Aceste şi alte asemenea date triste au umplutŭ de grózà pe binevoitorii poporului din acele părţĭ, carĭ vorŭ suleva cestiunea şi în proxima adunare comitatensă. Mai pe susŭ de tóte este constatatŭ că nascerea la acéstă criminală pustiire a populaţiunei a dat'o luxulŭ.

Corespondenţa „Gaz. Trans."

Băsescĭ, 16 Septemvrie 1891.

O biserică frumósă s'a edificatŭ în comuna Asuagiulŭ de josŭ, a cărei sânţire s'a sĕvîrşitŭ în ḑiua de 13 Septemvre n. c., di de mare bucuriă pentru o însemnată parte a Românilorŭ Sĕlăgenĭ.

Asuagiulŭ de josŭ este o comună mică, despre ai căreia locuitorĭ neînsemnaţĭ la numĕrŭ ai fi creḑutŭ, că nu suntŭ în stare sĕ-şĭ edifice din puterile proprii o biserică aşa de pompósă. Cu tóte acestea însĕ biserica s'a edificatŭ, căcĭ poporulŭ acestei comune pe câtŭ este de micŭ la numĕrŭ, pe atâtŭ este de mare la inimă. In fruntea lui s'au aflatŭ conducĕtorĭ bravĭ şi stăruitorĭ, ca rĕposatul preotŭ Stefanŭ Achimŭ carele a pusŭ temeiulŭ şi a iniţiatŭ ideia, ér realisarea acestei idei este a se datori stăruinţei încordate şi zelului recunoscutŭ alŭ d-lui George Popŭ de Băsescĭ, carele s'a presentatŭ în comună şi a însufleţitŭ pe ómenĭ la acéstă faptă frumósă şi apoi punêndu-se în fruntea unui comitetŭ formatŭ din d nii Florianŭ Cocianŭ, Demetriu Suciu, Alexiu Varna şi Stefanŭ Achimŭ, a luat asupră-şĭ sarcina de a manipula banii şi de a îngriji, ca edificarea sĕ fiă solidă. Edificarea s'a începutŭ acum 2 anĭ, sub preoţia rĕposatului de piă memoriă Stefanŭ Achimŭ, şi s'a terminatŭ sub succesorulŭ sĕu Andreiu Centea, care fiindŭ omŭ zelosŭ şi preotŭ harnicŭ, cu stăruinţă neobosită s'a îngrijitŭ mai departe de edificare. Laudă lui şi bravilorŭ porenĭ, carĭ au ascultatŭ de glasulŭ lui.

La solemnitatea sânţirei au participatŭ ca la 5000 de ţĕranĭ românĭ din Sĕlagiu şi de prin comitatele vecine, precum şi unŭ numĕrŭ însemnatŭ de inteliginţă. Ca pontificantŭ a servitŭ Rss. D-nŭ Gregoriu Popŭ, archidiaconŭ, asistatŭ de numĕroşĭ preoţĭ. Multŭ au contribuitŭ la ridicarea solemnităţii corulŭ vocalŭ mixtŭ din Băsescĭ, condusŭ de d-lŭ Ioanŭ Chira, şi celŭ bărbătescŭ di Bârseulŭ de susŭ, care stă sub diriginţa d-lui Todorŭ Varna. Ambele corurĭ au esecutatŭ piesele cu dibăciă mare. Cântările au pĕtrunsŭ inimile, încâtŭ pe mulţĭ ţĕranĭ de prin ţinuturĭ depărtate i am auḑitŭ esprimêndu-şĭ dorinţa, ca sĕ aibă şi ei asemenea corurĭ.

Predica ocasională a ţinut'o M. O. D. Teodorŭ Indre; s'a cetitŭ şi memorandulŭ edificării, în care se arată între altele, că biserica a fostŭ zidită singurŭ numai pe spesele Asuagiului de josŭ; a costatŭ banĭ *14,000 fl.*, ér în ce privesce îmfrumseţarea ei, precum candelabrele, luminările, etc., au fostŭ dăruite de credincioşii mai evlavioşĭ, între carĭ în loculŭ primŭ amintescŭ pe preotulŭ localŭ şi pe curatorulŭ primarŭ.

După actulŭ sfinţirei, ţĕranii au fostŭ conduşĭ la casele locuitorilorŭ de acolo pentru de a fi ospĕtaţĭ, pentru ceea ce s'au făcutŭ pregătirĭ marĭ, inteliginţa a fostŭ învitată la masa ospitală a parochului. Toasturĭ s'au ţinutŭ multe şi fórte însufleţitóre.

Séra la 6 óre a urmatŭ o petrecere cu jocŭ, care a fostŭ fórte animată şi a duratŭ până în ḑorĭ de ḑi.

Unŭ arangerŭ.

Cutŭ, Augustŭ 1891.

Iu vara acésta s'a ţinutŭ în Cutŭ a cincea petrecere de véră împreunată cu producţiune de diletanţĭ, în favorulŭ „Fondului şcolasticŭ" întemeiatŭ la 1886 fiindŭ tot-odată şi cea mai cercetată şi cea mai succésă dintre tóte cele de mai 'nainte. Producţiunea mai alesŭ, prin succesulŭ ei bunŭ, a măritŭ disposiţia publicului, care şi-a petrecutŭ până 'n ḑiorii ḑilei următóre.

Producţiunea a avutŭ următorulŭ programŭ: 1) Mama Anghelușa (cântecelŭ comicŭ). 2) Plugulŭ blastĕmatŭ, (declamaţiune). 3) Rĕmăşagulŭ, (vodevilŭ) — tóte de V. Alexandri, dela a cărui tristă perdere acuşĭ va fi anulŭ, şi credŭ, că nimeritŭ a lucratŭ acelŭ domnŭ, care într'o scurtă vorbire în pausă la masă a închinatŭ frumósa producţiune eternei memorii a marelui Alexandri, regelui poesiei române.

Reuşita producţiune se datoresce d-relorŭ diletante: Lucreţia Coşieriu (Smarandiţa), Sabina Bitea (Tinca), Eugenia Coşieriu (Guvernanta) şi D-lorŭ: T. Liviu Bitea (Teodoreanu — Anghelușa) şi Vasiliu Vasilca (Nicu). Toţĭ şi-au studiatŭ bine rolele şi au storsŭ aplausele publicului, ér la urmă au fostŭ rechiămaţĭ şi sgomotosŭ aplaudaţĭ. Bina încă a fostŭ potrivitŭ arangiată, cu covóre şi alte lucrărĭ de mânĭ naţionale ţĕrănescĭ.

Sub buna impresiune a producţiunei, s'a începutŭ petrecerea cu jocŭ cu o „Horă" mare şi voiósă, împodobită cu vre-o 7 costume naţionale drăgălaşe.

Succesulŭ materialŭ încă a fostŭ îndestulitorŭ. Sau încassatŭ 123 fl. 12 cr. Sau spesatŭ 55 fl. 34 cr. Venitulŭ curată de 67 fl. 78 cr. s'a adausŭ la Fondulŭ depusŭ la „Albina" în Sibiiu, care la finea anului 1890 era de 185 şi câţĭva crucerĭ.

Au suprasolvitŭ d-nii Iuliu Victorŭ Albini, not. cerc. (Zlatna) 6 fl.; Ales. Dobrescu protop. gr. cat. (Sebeşŭ), Sim. Simioneti comerc. (Sebeşŭ), I. Munteanu propr. (Roşia de Secaşŭ), Ioanŭ Coşieriu adv., Emilŭ Filipŭ funcţionarŭ la perceptoratŭ, Publiu Rozorŭ măcel., Al. Vinţanu măcel., (toţĭ din Alba-Iulia); Ioanŭ Onea cand. not. (Zlatna), Aug. Cărpinişianu sub not. (Rĕhĕu) câte 1 fl.

Oferte ni-au trimesŭ d-nii Septimiu Albini publicistŭ în Sibiiu 8 fl. 30 cr., ca contribuirĭ benevole colectate într'un cercŭ de prietinĭ; I. Grozescu profes. (Bucurescĭ) 10 lei séu 4 fl. 65 cr., d-na ved. Raf. Solomonŭ propr. şi Constantunŭ de Colbasi propr. (Springŭ) câte 2 fl.: d-lŭ Dumitru Cuteanu protop. (Sĕcădate) şi Revente Cuteanu porochŭ (Órda inf.) câte 1 fl.

Toţĭ aceştia priméscă mulţamita nóstră sinceră. *Cuteanulŭ.*

Dare de sémă şi mulţămită publică.

Reghinulŭ săsăscŭ, 26 Augustŭ 1891.

Petrecerea de véră îndatinată a se ţiné în Reghinulŭ săsăscŭ cu ocasiunea têrgului aşa numitŭ de véră, s'a ţinutŭ şi estimpŭ în ḑiua de 10 Augustŭ n. c.

Din însărcinarea comitetului arangiatorŭ, îmĭ iau voiă a face în privinţa venitelorŭ acestei petrecerĭ următorulŭ raportŭ:

A incursŭ peste totŭ suma de 155 fl. 90 cr. şi 1 galbinŭ. Spesele au fostŭ de 82 fl. 10 cr., resultă decĭ unŭ venitŭ curatŭ în favorulŭ şcólei române gr. cat. din Reghinulŭ săsăscŭ, de 73 fl. 80 cr. v. a, şi unŭ galbinŭ imperialŭ. Acésta sumă s'a depusŭ spre fructificare la banca din locŭ: „Mureşiana".

Supra-solvirĭ au incursŭ dela d-nii şi d-nele: Valeriu Henzelŭ, farmacistŭ 1 fl.; Belteki Lajoş negustorŭ 1 fl.; Dr. Cirilŭ Vulcanŭ adv. 1 fl.; P. P. Barbu adv. 3 fl.; Dionisiu Simionŭ proprietarŭ (Săngeorgiulŭ de Câmpiă) 3 fl.; Dr. Ales. Cenşanŭ medicŭ 1 fl. D na Helena Barbu 1 galbinŭ imp. Ales. Augurŭ 1 fl.; Augustinŭ Crainicŭ prof. 1 fl.; Simeonŭ Crainicŭ prof. 1 fl.; Pompeiu Făgărăşanŭ preotŭ 1 fl. 20 cr.; Gavrilŭ Cheţanŭ protopopŭ (Cosma) 1 fl. 50 cr.; Iosifŭ Popescu cand. de adv. 1 fl.; Michailŭ Görög 1 fl.; Dr. Ioanŭ Uilăcanŭ medicŭ (St. Petru) 1 fl.; Danielŭ Kreintzel industriaşŭ 2 fl.; Georgiu Maiorŭ preotŭ (Topliţa) 2 fl. 50 cr.; Dr, Ioanŭ Popescu adv. (Reghinŭ) 1 fl.; Vasiliu Mera notarŭ (Habicŭ) 1 fl.; Demetriu Moldovanŭ protopopŭ (Sighişóra) 1 fl.; Severŭ Barbu comptabilŭ (Reghinŭ) 2 fl.

Oferte marinimóse s'au primitŭ dela d-nii şi d-nele: Marie Lemeny negust. 1 fl.; Hugo Czoppelt farmac. 3 fl. Nicolau Marinoviciu negust. 1 fl.; Eduard Göllner architectŭ 2 fl.; Körössy Albert protopretore 1 fl.; — totŭ din Reghinŭ, Vasilie Duma, preotŭ (Jabeniţa) 2 fl.

Binevoitorii spriginitorĭ priméscă din parte-ne cea mai căldurósă mulţămita. *Simeonŭ Zehanŭ*
secretarŭ.

Telegramele „Gaz. Trans".

(Serviciulŭ biroului de cor. din Pesta).

Viena, 22 Septemvre. Conferenţele comune ministeriale de sub preşedinţa Majestăţii Sale s'au încheiatŭ. Resultatulŭ finalŭ corĕspunde cu dorinţa esprimată de ambele guverne, cumcă prin urcarea creditelorŭ cerute de administraţiunea de rĕsboiu sĕ nu se provóce turburarea în bugetele ambelorŭ ministere de finance.

apartinea totŭ clasei pedagogilorŭ străinĭ veniţĭ în mijloculŭ nostru cu *luminĭ aprinse* din Europa.

Pedagogulŭ în cestiune la începutŭ făcea pe modestulŭ profesorŭ şi autorŭ didacticŭ, întemeiăndŭ în acelaşĭ timpŭ şi unŭ ḑiarŭ de *principii* în scopŭ de a stabili în ţéră o *frăţietate italiană-română.* Vĕḑêndŭ că frăţietatea nu producea *gologănime* şi că urbanii noştri au marĭ aplicări pentru americanismŭ, unde poţĭ fi profesorŭ şi brutarŭ, advocatŭ şi cărcĭmarŭ, perceptorŭ şi băcanŭ, şi-a încercatŭ noroculŭ şi a isbutitŭ. A fondatŭ paralelŭ cu profesura unŭ atelierŭ construitŭ pe următórele base americane:

Secţiunea I-a *cosmetică-farmaceutică* cu mărfurĭ de albele, rumenele, catramine, pravurĭ pentru purecĭ şi stelniţe, alifii şi *gold-cream* cu eticheta: „décă dómnele vréu ca *pielea* (?) sĕ le deviă fragedă şi frumósă, sĕ întrebuinţeze acestŭ gold-cream."

Secţiunea a II-a *novelistică.* In acéstă secţiune se traducŭ şi tipărescŭ totŭ felulŭ de nuvele rele străine şi pe carĭ vênḑĕtorii detailiştĭ le transpórtă cu carĕle la têrgurile din ţéră, ér la Bucurescĭ se vêndŭ cu preţulŭ de unŭ banŭ cóla, copiilorŭ când mergŭ diminéţa la şcólă.

Secţiunea a III-a. *Agentură* şi *comisióne* pentru fabricile din străinătate. In acéstă secţiune se primescŭ totŭ felulŭ de comande şi se redactéză cele mai esagerate anunciurĭ şi reclame.

Secţiunea a IV-a *Noutăţĭ! Noutăţĭ!* In acésta secţiune se redactéză şi se tipăresce ḑiarulŭ „*Universulŭ*" „cu maşină rotativă" unica în România şi care tot aşa de *rotativŭ* şi *acceleratŭ* rĕspândesce pintre noi o literatură uşóră şi cosmopolită, care şi alt-felŭ e destulŭ de înaintată la noi.

Puse în mişcare forţele motrice ale acestui aparatŭ, profesorulŭ de odinióră, a ajunsŭ în câţĭ-va anĭ mare proprietarŭ şi comerciantŭ în Bucurescĭ, avêndŭ o avere numai în proprietăţĭ imobile în valóre de mai multe sute de mii de lei, plus o *villă* la Sinaia şi unŭ equipagiu spre a se preumbla la şosea.

Apoi sĕ te jocĭ cu *Europa!*

In adevĕrŭ trăindŭ într'unŭ asemenea mediu, în care controla şi seriositatea lipsesce, în care educaţiunea naţională e sugrumată de o cultură spoită cosmopolită, în care titlurile de studii suntŭ înlocuite cu biletele de recomandaţiunĭ şi în carĭ îndrăsnéla e prima condiţiune de a te ridica ca uleiulŭ deasupra apei, sĕ póte óre ca omulŭ cultŭ, naţionalistŭ, modestŭ, de inima şi simţĕminte sĕ nu devie *pesimist*? şi décă Reverendissimulŭ pater Grama are, séu nu, cuvinte sĕ critice pe Eminescu într'unŭ modŭ atâtŭ de aspru şi violentŭ, fără sĕ cunóscă mediulŭ în care trăia poetulŭ şi neajunsurile cu care elŭ ḑilnicŭ se lupta?!

La revedere!

Teofil Frâncu.

Proprietarŭ:
Dr. Aurel Mureşianu.
Redactorŭ responsabilŭ interimalŭ:
Gregoriu Maiorŭ.

Cursulu pieței Brașovŭ.

din 22 Septemvre st. n. 1891.

Bancnote românescĭ	Cump.	ι 28	Vênd.	9.32
Argintŭ românescŭ	„	9.23	„	9.28
Napoleon-d'orĭ	„	9.30	„	9.34
Lire turcescĭ	„	10.48	„	10.53
Imperialĭ	„	9.46	„	9.51
Galbinĭ	„	5.40	„	5.45
Scris. fonc. „Albina“ 6%		101.—	„	—.—
„ „ „ 5%	„	99.50	„	100.—
Ruble rusescĭ	„	123.—	„	124.—
Mărcĭ germane	„	57.40	„	57.90

Discontulŭ 6–8% pe anŭ.

Cursulŭ la bursa din Viena.

din 21 Septemvre a. c. 1891

Renta de aurŭ 4%	102.50
Renta de hârtiă 5%	100.05
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare aurŭ	115.25
dto argintŭ	97.50
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare [1-ma emisiune]	—.—
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare [2-a emisiune]	—.—
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare (3-a emisiune)	111 —
Bonurĭ rurale ungare	9).—
Bonurĭ croato-slavone	104.50
Despăgubirea pentru dijma de vinŭ ungurescŭ	—.—
Imprumutulŭ cu premiulŭ ungurescŭ	140.50
Losurile pentru regularea Tisei şi Seghedinului	130 75
Renta de argintŭ austriacă	90.35
Renta de hârtiă austriacă	90 35
Renta de aurŭ austriacă	109 85
Losurĭ din 1860	136.80
Acţiunile băncei austro-ungare	1000.-
Acţiunile băncei de creditŭ ungar.	322.25
Acţiunile băncei de creditŭ austr	274.50
Galbenĭ împĕrătescĭ	5.59
Napoleon-d'orĭ	9.54
Mărcĭ 100 împ. germane	57 90
Londra 10 Livres sterlinge	117 60

Nr. 6051—1891 663,3—3

Publicațiune.

Deórece în fiecare anŭ se împarte între soldaţĭ cu serviciulŭ militarŭ prestatŭ o parte din venitulŭ fundaţiunei „principelui Schwarzenberg-Grüne,“ de aceea se provócă toţĭ acei soldaţĭ cu serviciulŭ militarŭ prestatŭ, dela sergenţĭ-majorĭ în josŭ, carĭ suntŭ născuţĭ în comitatulŭ Braşovŭ séu aparţinŭ acestui comitatŭ şi carĭ au dreptulŭ de a fi împărtăşiţĭ din acéstă fundaţiune, de a'şĭ aşcerne subscrisului căpitănatŭ petiţiunile de ajutorare până în *1 Noemvrie a. c.* cu atâtŭ mai multŭ, deórece petiţiunile aşcernute după acestŭ terminŭ se vorŭ respinge.

Braşovŭ, 10 Septemvre 1891.

Căpitănatulŭ orăşenescŭ.

Mersulŭ trenurilorŭ

pe liniile orientale ale căii ferate de statŭ r. u. valabilŭ din 20 Iulie 1891.

Budapesta—Predealŭ

	Trenŭ de persón.	Trenŭ accele-ratŭ	Trenŭ de persón.	Trenŭ accele-ratŭ
Viena	10.50	8.—		3.25
Budapesta	8.30	1.50	5.50	9.15
Szolnok	11.38	3.57	9.22	11.19
P. Ladány	2.12	5.51	11.53	12.57
Oradea-mare	3.53	7.06	1 50	2.12
	4.—	7.13	2.24	2.19
Mezö-Telegd	4.39	7.43	3 03	2.49
Rév	5.22	8.18	3.46	3.26
Bratca	5.45		3.57	
Bucia	6.05	8.51	4.29	
Ciucia	6.31	9.07	4.55	4.21
Huedin	7.12	9.37	5.34	4.55
Stana	7.29		5 51	
Aghiriş	7.49		6.12	
Ghirbău	8.01		6.25	
Nădĕşel	8.14		6.39	5.47
Cluşiu	8.29	10.37	6.56	6.—
	8.46	11.10	8 20	6.18
Apahida	9.03	11.28	8 45	6.34
Ghiriş	10.12	12.38	10.21	7.34
Cucerdea	10 37	1.14	11.09	7.57
Uióra	10.56	1.21	11.17	
Vinţul de sus	11.04	1.29	11.26	
Aiudŭ	11.28	1.54	11.54	8.22
Teiuşŭ	11.45	2.13	12.18	8.38
	12.13		12.58	8.43
Crăciunelŭ	12.44		1.34	
Blaşiu	12.59		1.51	9.14
Micăsasa	1.35		2.29	
Copşa mică	1.51		2.48	9 48
	2.12		3.03	9.50
Mediaşŭ	2.31		3.26	10.06
Elisabatopole	3.04		4.07	10 28
Sighişóra	3 46		4.49	11.04
Haşfalĕu	4.04		5.35	11.19
Homorodŭ	5.26		7.23	12.27
Augustinŭ	6.10		8.09	12.58
Apaţa	6.41		8.43	1.15
Feldióra	7.17		9.18	1.35
Braşovŭ	8.—	Tren de persóne	10.05	2.09
		12.20		2.19
Timişŭ		1.41		3.01
Predealŭ		2.26		3.31
Bucurescĭ		8.50		9.30

Predealŭ—Budapesta

	Trenŭ accele-ratŭ	Trenŭ de persón.	Trenŭ accele-ratŭ	Trenŭ de persón.
Bucurescĭ	7.35		8.50	
Predealŭ	1.12		5.16	
Timişŭ	1.42		5.57	
Braşovŭ	2.18	4.20	6.58	
	2.48	5.07		7.23
Feldióra	3.19	5.42		8.03
Apaţa	3.40	6.09		8.37
Augustinŭ	3.56	6.55		9.04
Homorodŭ	4.29	8.23		9.46
Haşfalĕu	5.34	8.53		11.03
Sighişóra	5.54	9.31		11.29
Elisabetopole	6.21	10.09		12.06
Mediaşŭ	6.42	10.31		12.37
Copşa mică	6 55	10.47		12.53
	6.57	11.06		1.18
Micăsasa		11.42		1.39
Blaşiu	7.31	11.57		2.13
Crăciunelŭ		12.28		2.27
Teiuşŭ	8.—	1.08	1.25	2.49
	8.07	1.35	1.50	3.47
Aiudŭ	8.24	2.05	2.12	4.07
Vinţul de sus		2.13	2.19	4.28
Uióra		2.31	2.39	2.34
Cucerdea	8.54	3.18	3.15	4.52
Ghirişŭ	9.23	4.45	4.32	5.26
Apahida		5.14		6.34
Cluşiu	10.45	6.08	4.53	6.52
	11.01	6.29	5.30	7.40
Nădăşelŭ		6.47	5.47	8.—
Ghîrbău				8.15
Aghireşŭ		7.02	6.11	8.29
Stana	12.17	7.28		8.53
B. Huiedin	12.47	7.47	6.43	9.12
Ciucia		8.25	7.12	9.51
Bucia		8.51		10.06
Bratca	1.26	9.10	7.51	10.23
Rév		9.30		10.42
Mezö-Telegd	1.52	10.07	8.17	11.17
Oradea mare	2.18	10.44	8.42	11.51
	2.25	11.04	8.47	12.09
P. Ladány	3.46	1.16	10.09	2.24
Szolnok	5.26	3.31	11.51	4.47
Budapesta	7.30	6.35	1.55	8.40
Viena	1.40	1.40	7.20	6.05

Mureşŭ-Ludoşŭ—Bistriţa

Murĕşŭ-Ludoşŭ	4.—
Ţagu-Budatelicŭ	6.48
Bistriţa	9.59

Bistriţa—Mureşŭ-Ludoşŭ

Bistriţa	1.16
Ţagu-Budctelicŭ	4.15
Murĕşŭ-Ludoşŭ	7.21

B.-Pesta-Aradŭ-Teiuş

	Trenŭ de persón.	Trenŭ accele-ratŭ	Trenŭ de persón.
Viena	10.50	8.—	3.25
Budapesta	8.15	1.50	9.50
Szolnok	11.14	3.57	1.05
Aradŭ	3.45	6.52	5.24
	4.30	T. d. per. 2.20	5.46
Glogovaţŭ	4.42	2.34	5.57
Gyorok	5.03	3.05	6.19
Paulişŭ	5.14	3.23	6.30
Radna Lipova	5.32	3.39	6.48
Conop	5.56		7.12
Bĕrzava	6.12		7.27
Soborşinŭ	6.58		8.07
Zamŭ	7.26		8.33
Gurasada	7.52		8.57
Ilia	8.08		9.13
Branicica	8.26		9.29
Deva	8.52		9.53
Simeria (Piski)	9.50		10 19
Orăştia	10.16		10.50
Şibotŭ	10.36		11.16
Vinţ. de josŭ	11.—		11.44
Alba-Iulia	11.26		12.06
Teiuşŭ	11.53		12.38

Teiuş-Aradŭ-B.-Pesta

	Trenŭ de persón.	Trenŭ accele-ratŭ	Trenŭ de persón.
Teiuşŭ	3.09		1.39
Alba-Iulia	3.50		2.19
Vinţ. de josŭ	4.09		2 36
Şibotŭ	4.52		3.03
Orăştia	4 55		3.30
Simeria (Piski)	5.23		4 17
Deva	5.59		4.33
Branicica	6.24		4.55
Ilia	6.49		5 17
Gurasada	7.—		5.28
Zamŭ	7.28		5 53
Soborşinŭ	8.03		6.24
Bĕrzava	8.54		7.02
Conopŭ	9.10		7.17
Radna Lipova	9 44	5.14	7.46
Paulişŭ	9.58	6 01	7.57
Gyorok	10.11	6.20	8 08
Glogovaţŭ	10.34	6.49	8.30
Aradŭ	10.46		8.40
	11.18	8.24	9.05
Szolnok	4.15	11.51	2.21
Budapesta	7.20	1 55	5.50
Viena	6.05	7.20	1.40

Simeria (Piski) Petroşenĭ

Simeria	6.—	10.35	4.22
Streiu	6.35	11.26	4.58
Haţegŭ	7.21	12.23	5.42
Pui	8.06	12.—	6.36
Crivadia	8.47	2.23	7.24
Baniţa	9.21	3.19	8.04
Petroşenĭ	9.45	4.—	8.36

Petroşenĭ-Simeria (Piski)

Petroşenĭ	6.—	10.50	6.20
Baniţa	6.41	11.40	6.54
Crivadia	7.19	12.19	7.20
Pui	7.57	1.05	7.51
Haţegŭ	8.36	1.54	8 25
Streiu	9.18	2.49	9.01
Simeria	9.52	3.27	9.35

Aradŭ—Timişóra

Aradŭ	6.15	11.30	7.15
Vinga	7.32	12.47	8.04
Timişóra	8.42	2.04	8.57

Timişóra—Aradŭ

Timişóra	6.20	1.11	5.05
Vinga	7.21	2.46	6.40
Aradŭ	8.03	3.50	7.50

Ghirişŭ—Turda

Ghirişŭ	7.48	10.35	3.40	10.20
Turda	8.08	10.55	4.—	10.44

Turda—Ghirişŭ

Turda	4.50	9 30	2.30	8.50
Ghirişŭ	5.10	9.50	2.50	9.10

Sighişóra—Odorheiu

Sighişóra	4.30	11.25
Odorheiu	7.21	2.11

Odorheiu—Sighişóra

Odorheiu	8.15	3.15
Sighişóra	10.52	6.10

Careii-marĭ—Zelău

Careii-marĭ	5.50
Zelău	11.—

Zelău—Careii-marĭ

Zelău	1.56
Careii-marĭ	6.48

Copşa-mică—Sibiiu

Copşa mică	3.—	10.47	7.10
Şeica-mare	3.31	11.27	7.43
Loamneş	4.15	12.08	8.27
Ocna	4.46	12.38	8.59
Sibiiu	5.10	1.—	9.23

Sibiiu—Copşa-mică

Sibiiu	7.35	4.34	10.17
Ocna	8 02	4.58	10 43
Loamneş	8.30	5.25	11.09
Şeica-mare	9 05	5.55	11.40
Copşa mică	9.34	6.20	12.05

Cucerdea-Oşorheiu-R.-săs.

Cucerdea	2.50	8.20	2.41
Ludoş	3 34	9.11	3.27
Oşorheiu	5.20	11.17	5.14
	5.35		5.36
Regh.-săs.	7.10		7.15

Regh.-săs.-Oşorh.-Cucerdea

Regh.-săs.		8.—	8.15
Oşorheiu		9.35	9.53
	5.21	5.54	10.20
Ludoş	6.58	7.41	12.06
Cucerdea	7.47	8.25	12.50

Simeria (Piski)—Hunedóra

Simeria (Piski)	10.50	4.40	9.16
Cerna	11.13	5.03	9.34
Hunedóra	11.48	5.38	9.58

Hunedóra—Simeria (Piski)

Hunedóra	4.46	2.32	7.22
Cerna	5 11	3.—	7.50
Simeria	5 28	3.20	8.10

Braşov—Zêrnescĭ

Braşov	5.45	4.55
Zêrnescĭ	7.26	6.36

Zêrnescĭ—Braşov

Zêrnescĭ	8.—	8.20
Braşov	8.24	9.44

Nota: Numerii încuadraţĭ cu linii gróse însemnéză órele de nópte.

Tipografia A. MUREŞIANU, Braşovŭ.